

: Največji slovenski dnevnik :
: v Zedinjenih državah :

Velja za vse leto \$400
Za pol leta \$2.50

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Issued every day except Sundays
and Legal Holidays.

The largest Slovenian Daily
in the United States,
64,000 Readers, d

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 176. — ŠTEV. 176

NEW YORK, TUESDAY, JULY 29, 1919. — TOREK, 29. JULIJA, 1919.

VOLUME XXVII. — LETNIK XXVII.

NAROD PROTESTIRA PROTI DRAŽENJU PREMOMA

**PREMOGARSKI MAGNATI HOČEJO ZOPET DVIGNITI CENE
PREMOMA, KAR BI SKRAJNO NEUGODNO UPLIVALO NA NA
ROD. — MANJŠA PRODUKCIJA. — 50 CENTOV VEČ PRI TO-
NI. — PREMOGARJI NISO DOBILI NIČESAR VEČ.**

Pottsville, Pa., 28. julija. — Frank C. Reese, tajnik Anthracite Consumers League, dobiva neprestano proteste iz različnih delov države, ki se obračajo proti novemu zvišanju cen antracitnega premoga.

Javni morje v vseh državah so prepričani, da bo nadaljnje povišanje cen ravno tako pogubno uplivalo na deželo kot je uplivalo v Angliji.

Tajnik Reese je rekel:

— Naša Liga se je borila proti višanju cen za premog že dolgo vrsto let in če bi ne bilo naših naporov, bi morali občinstvo najbrž plačevati za antracitni premog dvakrat tako visoko ceno kot jo plačuje sedaj, čeprav je kakovost premoga, katerega prodajajo, daleč pod standardom.

Ni dosti upanja, da bi storil kongres kake korake, da odpomore obstoječim razmeram. V pretekli zimi je preiskoval senat razmere v antracitnih okrajih, a ni prišlo do nikake akcije.

Sedaj pa je senator Frelinghuysen iz New Jersey predložil resolucijo za novo preiskavo. Ljudje so že siti teh vednih raziskav ter hočejo odločnih korakov, ki bodo izboljšali sedanji položaj.

Kmalu bo uveljavljeno povišanje cen premoga za petdeset centov pro ton, kot so objavili premogarski magnati tekom sponaladi. Cena bo ostala stalna do naslednjega aprila, ko bo uveljavljena nova plačilna lestvica. Takrat bo cena premoga poskočila mogoče za celih \$2.50.

— Antracitni premogarji nimajo nobenega dobička od tega povišanja plače, kajti življenjski rtsoški rastejo z vsakim dnem in premogarji in njih družine pokrijejo z zaslužkom komaj tekoče stroške. Zaslužek premogarjev je sedaj velik, a skoro zadnji cent gre za življenjske stroške in premogarji niso vsled tega nič na boljšem od takrat, ko so dobivali še manjše plače.

Premogarji v tem okraju zahtevajo povišanje plače za 25 odstotkov ter to tudi zaslužijo.

Če ne bo mogoče najti kako metodo, kako znižati cene za živila, obleko in čevlje do prihodnje spomladi, bodo premogarji gotovo zahtevali višje plače ter krajše ure.

Premogarski magnati se bodo brez dvoma poslužili te lepe prilike ter zopet dvignili cene premoga. Treba je nanareč pripomniti, da niso bili premogarji prav nič deležni višjih cen, katere so zahtevali magnati za premog tekom tekočega poletja.

Ljudje v antracitnem okraju so vsi mnenja, da so premogarji popolnoma upravičeni zahtevati zelo obsežno povišanje plače, da bodo v stanu zmagati visoke življenjske stroške, če je vlada tako brezbrizna napram interesom naroda, da ne stori niti najmanjšega koraka, da bi odpravila visoke cene najpotrebnejših živil in drugih stvari, katere mora imeti vsak.

Če bo kako pomanjkanje premoga v tej zimi, bo treba to pomanjkanje pripisovati akciji premogarskih baronov, ki so pustili premogarjem delati le polovico časa skozi dva meseca v pretekli spomladi. Vse te akcije se je proizvedlo skoro osm milijonov ton premoga manj kot bi se ga lahko proizvedlo, in tega so krivi edinele premogarski magnati.

Šele potem, ko se je objavilo povišanje cene za 50 centov, so smeli premogarji zopet delati stalno.

Celi biznis z antracitnim premogom je postavljen na glavo. Na trgu je sedaj več debelega premoga kot ga je mogoče prodati, dočim primanjkuje premoga za domačo porabo.

Navadna zdrava pamet svetuje, da se zdrobi nekaj tega debelega premoga ter ga tako napravi primernim za domačo porabo. Vsakdo, ki govori o pomanjkanju premoga, naj si ogleda velikanske gore premoga, katere ima Philadelphia and Reading Coal and Iron Company šest milj južno od Pottsville. Tam je nagromadenih tisoče ton premoga, s katerim bi se lahko založilo New York in Philadelphia skozi več tednov.

Treba je seveda pripomniti, da gre veliko premoga v izvoznostvo in da je priškovati pomanjkanja premoga, če bo obsegal izvoz v Evropo še naprej tako velike številke kot jih je zadnja dva tedna.

Mi zamoremo zadostiti svojim lastnim potrebam, a ne moremo pokriti primanjkljaja v Evropi, in to prav posebno ne vsled velikega pomanjkanja v proizvajanju premoga na Angleškem, ki je bilo posledica velike stavke.

AVSTR. ZUN. MINISTER BAUER JE ODPSTOPIŁ

Njegov naslednik je postal sedanjí avstrijski kancler dr. Karl Renner. — Viroki odstopa.

Dunaj, Avstrija, 27. julija. — Včeraj je resigniral dr. Otto Bauer, avstrijski zunanji minist. Kljub svojem odstopu je še obdržal mesto ministra za socializacijo.

VAŽNO POJASNILO GLEDE POTOVANJA.

Res je, da se zamore sedaj potovati v staro domovino, toda parniki so prepolnjeni in zato čaka dalj časa v New Yorku tisoč ljudi na prostora. Najbolje je rjakom potrpeti na svojem prostoru, nego po nepotrebnem trošiti v New Yorku denar. Razmere se bodo vendar kmalu izboljšale, zato naj preje raje vsako piko za pojasnila na:

TVRDKA FRANK SAKNER

40 Cortlandt Street, New York, N. Y.

ARMED GUARD in MOTORCYCLE PATROLLING WASHINGTON STREETS

Da so zamogli preprečiti v Washingtonu spopade med belci in zamorci, so morali poklicati na pomoč vojaške straže.

PIVO JE OPOJNO — PIVO NI OPOJNO

Tudi zvezni sodniki niso enegain istega naziranja. — Eden pravi tako, drugi drugače.

Se pred kratkim je razsodil nek zvezni sodnik v Brooklynu, da je pivo kot ga kuhajo sedaj, namreč tako, ki ima dva in tridesetne odstotka alkohola, opojna pijača. Dotičnik, ki ga je kuhaj, se je moral zagovarjati pred sodiščem in je bil tudi kaznovan.

Danes je pa prišlo iz San Francisco sledeče poročilo:

Včeraj je razsodil zvezni okrajni sodnik Sawtelle, da je prodaja dva in trideset odstotnega piva dovoljena. Pred sodiščem se je moral namreč zagovarjati zastopnik Ranier Brewing Co., ki je bil oproščen. Proces se je vršil po določbah vojno-prohibicijske postave.

New Haven, Conn., 28. julija. Tukaj so skoraj vsi saloni zaprli svoja vrata. Salonerji bodo imeli toliko časa zaprti, da bo preključena vojno-prohibicijska postava. Po mnenju oblasti ni bila država Connecticut še nikdar tako suha kot je sedaj.

RICHARD STRAUSS BO PRIŠEL V AMERIKO.

Dunaj, Avstrija, 28. julija. — Slavni nemški komponist Richard Strauss, ki je že dolgo časa tukaj, namerava odpotovati v Ameriko. Spremljala ga bosta komponista Lehar in Kalmann. Strauss je rekel nekemu ameriškemu časnikarskemu poročevalcu:

— V Ameriki homo proizvajali svoje laste opere ter dokazali ameriškemu občinstvu, da imamo še nekaj kulture, katero je treba hraniti kljub temu, kar nam je prizadela vojna.

DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršnjeje denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem po ozemlju ki je zasedeno po italijanski armadi.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kake mogoče zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

50 lir	\$ 6.90
100 lir	\$ 13.00
500 lir	\$ 64.00
1000 lir	\$128.00

Denar nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft

TVRDKA FRANK SAKNER

40 Cortlandt St., New York, N. Y.

BOJ MED ZAMORCI IN BELCI V CHICAGO

Zamorci so začeli pleniti po mestu ter so obstreljevali avtomobile. — Veliko mrtvih in ranjenih.

Chicago, Ill., 28. julija. — Včerajšnji spopadi med zamorci in belokožci so se danes nadaljevali. Tukajšnji župan Thomson je bil prisiljen prositi gubernerja za vojaško pomoč. Gubernier je zatem mobiliziral štiri različne regimente.

Dosedaj je bilo mrtvih sedem oseb, pet zamorcev in dva belokožca, veliko težko, ter mnogo lahko ranjenih.

Najhujši spopad se je vršil danes zvečer na Wabash Ave. in 35. ulici, kjer se je sestala policija z zamorci.

Pet zamorcev je bilo usmrčenih, dva policaja pa ranjena. Streljanje, katerega se pa niso vdeležili civilisti, je trajalo samo dve minuti. Nek zamorec je umrl v bolnišnici. Nekega zamorskega šoferja so potegnili beli z avtomobila, pri čemur si je razbil čepjo.

Največ preglavje je napravilo policiji pet zamorcev, ki so se vozili v avtomobilih in kričali po maščevanju. Vsi so bili dobro oboroženi. Po dolgotrajnem prizadevanju se je posrečilo policiji aretirati jih. Zamorci so streljali na avtomobile in skoraj na vsa kega belokožca, ki se je pojavil v njihovem okrožju.

Oblasti upajo, da bo milica napravila red.

VAŽNO ZA POTNIKE.

Vse one rojake, ki so namenjeni potovati v stari kraj, opozarjamo na odlok jugoslovanskega konzulata, da se za nedoloten čas ne bodo izdajali potni listi za Slovence in Hrvate. Zato naj ostanejo na svojem mestu, dokler ta odlok ne bo razveljavljen in bomo to objavili v Glas Naroda. Oni pa, ki imajo že jugoslovanski potni list, lahko potujejo, naj pa nas najprej vprašajo za pojasnila.

SAMO ZA 12 DNI PREMOMA.

Rim, Italija, 28. julija. — Danes je bilo ugotovljeno, da ima Italija samo za dvanajst dni premoga. Tozadevno poročilo je povzročilo med narodom veliko razburjenje. Italijanska vlada se je obrnila na ameriško pomožno organizacijo v Parizu, kateri načeljuje Herbert Hoover ter jo prosila pomoči. Člani italijanskega kabineta so mnenja, da lahko edinele ameriški premog reši italijansko industrijo. Vseled pomanjkanja premoga je moralo že več železnice prenehati z obratovanjem.

IŽČIŠČENO DONSKO OSEMLJE

Kozaki, ki so se prehitro vrnili iz vojne, so jo kusili doma v polnmeri. — Slavje v Jekaterinodaru.

Jekaterinodar, 5. julija. — Donska vlada je bila zopet v vojnem stanju, a je sedaj prosta. Kozaki so prišli nekoliko prehitro iz svetovne vojne, a vojna, katero so vojevali na oddaljenih frontah, jih je zasledovala prav do doma. Ko so se namreč vrnili domov, so našli svoje hiše upostošene, svoje duhovnike in stare moše pomorjene in vsled tega so morali zopet vstati, da dokončajo boj, katerega so zapustili prežgodej.

Šli smo v severni smeri po poti, katero je hodila ta vojna, preko bogatih, valovitih pašnikov in njiv, med katerimi so se skrivale naselbine, ki so bile skoro skrite med sadovnjaki. Težko si je mogel človek misliti, da so boljševidi plenili in morili po tej smehljajoči se deželi še pred enim mesecem ali šestimi tedni. Na poljih smo videli ženske, stare moše in otroke, a kje so bili vsi mladi ljudje?

Sempatam smo videli kakega jezdeca s široko rdečo progo na hlačah, ki je jahal v severno smer z nepriljenostjo človeka, ki je rojen v sedlu. Videli smo tudi skupine rezervistov na postajah ter nekaj ranjenecv v vlakih. Vsi ostali pa so bili daleč proč, še vedno vojujoči veliko bitko za svobodo.

Na postajah so se zbirale krog nas zaprašene, izmučene in zbežane ljudske množice, ki so nam pripovedovale žalostno povest o boljševidski zlovladi. Prišel je večer in v oranžni svetlobi zahajajočega solncea smo videli siluete kamel, ki so stale med konji in vozovi farmerjev ter nas na čudovit način spominjale na Orijent.

Iz donskega ozemlja smo prišli v ozemlje Voronež vlade ter konečno v vojaški glavni stan. Tam smo našli štab izmučenih mož, stanujočih v lesenih barakah, katere so osvetljevale petrolejke. Ti ljudje so pokazali takoj naravnost nevtrjeno gostoljubnost vsprico malenkostnih sredstev, ki so jim bila na razpolago.

Po večerji so nas odvedli, da si ogledamo polk, ki je ravnokal hajal na fronto. Polkovnik je dal povelje in moše so prišli iz železniških vozov ter se postavili v vrste. Bili so mobilizirani kmetje, a resnični vojaki. Skoro vsi so se že preje borili na zapadni ali kavkaski fronti. Nekateri so prihajali s severa ter so preje služili v boljševidski armadi. Na vsa naša vprašanja so odgovarjali zelo voljno. Izjavili so, da so bili le v eni bitki na strani rdečih in da so se udali ob prvi priliki. Boljševiki so mobilizirali celo kompanijo v Millerovo malo predno so izpraznili dotični kraj.

— Pobegnili smo, — so izjavljali,

REVOLUCIJONARNA ZAROTA V ITALIJI

VLADNI URADNIKI IZJAVLJAJO, DA JE BIL ZA DAN 21. JULIJA NAMERAVAN REVOLUCIJONAREN IZBRUH, KI JE IMEL SPRAVITI KMETE NA STRAN USTAŠEV.

Rim, Italija, 28. julija. — Soglasno s "Popolo Romano" so danes vladni uradniki razkrili revolucionarno zaroto, organizirano v inozemstvu, ki je imela za namen vzpizoritev splošne vstaje v Italiji.

List pravi nadalje, da naj bi bila revolucija vzpizorjena pod pretvezo splošne stavke dne 20. in 21. julija. Zarota je imela svoja središča v italijanskih industrijskih in poljedelskih okrajih, kjer so zarotniki obljubljali kmetov razdelitev zemlje.

Po govoru ministrskega predsednika Nitti-ja v poslanski zbornici, tekom katerega je predložil zbornici mirovno pogodbo z Nemčijo, je dala zbornica ministrstvu zaupnico.

Nitti je povdarjal potrebo, da sodeluje italijanski narod s svojo vlado pri njenih naporih, da vzdrži red po celi deželi. To je bistveno potrebno, če hoče dobiti Italija od svojih zaveznikov nadaljnje kredite.

Nitti je rekel nadalje, da je treba omejiti nepotrebne izdatke ter dobiti iz kakega zunanega vira najmanj deset tisoč milijonov lir.

"Popolo Romano" izjavlja, da je izvedel od neke avtoritativne osebe, da sta se Tittioni in Venizelos poponoma aporazumela glede obsega italijanskega upliva v Mali Aziji. Tittioni bo kmalu odpotoval v London, da vpravna vprašanje teritorialnih kompenzacij, ki so bile obljubljene Italiji.

Z ozirom na pomanjkanje premoga pozivljajo listi vlado, naj naprosi ameriški Shipping Board za nadaljno tonažo. Izjavljajo, da ni mogoče na drug način rešiti tega problema.

Izdajatelji listov so izjavili, da bodo zopet pričeli z izdajanjem listov. Povabili so tiskarje, naj se vrnejo na delo ter jim obljubili penzije poleg plače, katero so dobivali pred stavko.

— ter se poskrili v kletih. Ko smo čuli kričanje, smo prišli zopet na dan, kajti vedeli smo, da so prišli kozaki.

Bil je to polk resničnih ruskih vojakov, discipliniranih in voljnih pokoriti se vsakemu povelju, pripravljenih na borbo do zadnjega vrdiha.

Državljanska vojna je nekaj v resnici presenetljivega. Fronta se je neprestano premikala in ker ni bilo prihrankov nikakih bojev za celo vrsto dni, smo se vrnili v Novočerkask.

Ko smo dospeli tjakaj neke nedelje jutraj, je sonce lepo sijalo in povsod so vihrale zastave. Tadelja je pomenjala velik praznik in kozaki so slavili oproščenje Donskega povoda. Povsod je bilo opaziti veselo razpoloženje. Vse ženske so bile oblečene in skoro vsi so nosili uniforme, ruske in angleške, nove in stare, improvizirane ali redne. Po glavnih ulicah je bil splejan vojaški kordon in povsod je bilo čuti igranje vojaških godb.

Glavno slavlje se je vršilo ob priliki, ko so prinesli iz muzeja zastave in sicer v navzočnosti Ataman, ki je pozdravljal navzoče z vsem dostojanstvom princa, čeprav je le izvoljeni vojaški predsednik. Nato se je pričel pomikati sprevod na Katedralni trg, kjer je čital zahvalno mašo neki častiljiv staršof, ki je v resnici izgledal kot kak svetnik.

Ataman je stal s svojimi generali in ministri v družbi angleškega generala Holmana ter drugih članov angleške misije. Celi trg pa je bil zastražen z jezdec, za katerimi je stala srečna ljudska množica.

Po končani božji službi so pričeli potrkavati iz vseh zvonikov in takoj nato se je vrila parada čet, izvrstno discipliniranih, a slabo oblečenih, infanterija in kavalerija, za katero so prišli hudobno izgledajoči angleški topovi, ki so zaključili celi sprevod.

Celi ta čas je sijalo sonce z globoko-modrega neba in hladna sapica je prihajala s step. Vse ljudi je navdajalo prebrno veselje, kajti prišle so ugodne novice. Prost bil le Don, temveč so kozake čete zavzele tudi Harkov in Jekaterinodar.

Cena kronam vedno pada

Pošiljamo denar na Kranjsko, Štajersko, Hrvaško, v Slavonijo, Bosno in Hercegovino popolnoma zanesljivo in selanjim razmeram primerno tudi hitro.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kake mogoče zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

Sedaj pošljemo v staro domovino, naprimer:	
100 kron	\$ 4.55
1000 kron	\$ 41.70
5000 kron	\$200.00
10,000 kron	\$400.00

Denar nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKNER

40 Cortlandt Street, New York, N. Y.

**NOJAKI, NABORAJTE SE NA "SLAV NARODA". NAJVEČ-
JAJNI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. SLOVAC**

jugoslovanskemu dnevu 3. avgusta
jugoslovanskega dnevu 3. avgusta

določeni glasovi o krvavih dogodkih v Sarajevu, ne pa v gotokih v Bosni in v Sandžaku, tuda vam donarju."

da se ne govore neke prde reči, n

... naj gre za Petra ali Pavla. Prav
ake pa mora vlada opustiti tudi
redniško domoljube, da in pa

GREGOR J. FOLEKNA, box 118, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, box 480, Ely Minn.
JOHN RUPNIK, S. R. box 24, Export, Pa.

PRAVNY ODBOR:
JOSEPH PLAUTZ, Jr. 432-7th St. Culmet, Mich.

141 Washington Street New York, N. Y.

